

GENERALITAT DE CATALUNYA
EL CONSELLER DE GOVERNACIÓ
I ASSISTÈNCIA SOCIAL

La vida de Francesc Macià és un exemple de fidelitat a l'ideal i de sacrifici per Catalunya. Macià volia una Catalunya lliurement cuidada als albes pobles de la República, amb una nacionalitat sempre de progrés i democràcia social, on el benestar per patrimoni de tots els homes de bona voluntat, per tal que tots tinguessin arrels i pau en la patria i hi trobessin satisfacció a les necessitats seves.

Cada hora se'n va la història, la reputació dels pobles que s'escau al seu anhelo i aquesta representació s'encarna en els seus conductors. L'esperit de Francesc Macià sobreviu en tots els catalans incarnat en el President Crupany, que ha recollit i exaltat el sentiment i la voluntat de Catalunya de renaixer als seus enemics.

Julietta 1938

DE LA REBAGUARDA AL FRONT

LLETRES AL MEU GERMÀ

XII

Estimat Pere:

La Direcció d'ABRIL, ens ha nunciat el seu propòsit de commemorar l'aniversari del traspàs de Francesc Macià, amb un número extraordinari, i just és que, identificats en tot el que sigui honorar la memòria del primer President de la Catalunya retrobada, et parli avui de records personals en relació amb el successor de Pau Claris.

Macià, tingué sempre, una confiança en el poble de Catalunya, i es vanava sovint d'aquesta fe. En la inauguració d'un cicle de conferències que sobre «Orientacions Nacionalistes» tingué lloc el 2 d'abril del 1922, en el Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, acte en el qual em cap l'honor de poder dir que hi vàreu assistir, com ho havia fet ja en altres d'anteriors en els que hi participà Macià, aquest digué davant d'un públic nacionalista, tan nombros com entusiasta, que, dialogant amb Cambó, aquest el tractà d'il·lús per la seva confiança en el Poble, al que replicà, que cap motiu tenia per a desconfiar-ne. En aquest acte, per tants conceptes transcendentals, Macià fundà l'organització «Estat Català» i en el mateix, féu una crida a les joventuts catalanistes, nomenant-les «el nervi del nostre exèrcit alliberador» i palesà la necessitat d'un desenrotllament físic per tal d'evitar que els febles fossin atropellats i escarnits; féu al·lusió als republicans fills espirituals de Pi i Margall dient-los que esperava tindrien fe i entusiasme per a l'organització que projectava. Especialment es dirigí en aquell acte als obrers, qualificant-los de la força vital més intensa de Catalunya. Tot sentint el problema de llibertat col·lectiva, és necessari — digué — que Catalunya sigui la mare amorosa dels propis fills agermanats al seu redós amb vincles d'amor indestructibles. Proclamà com l'únic camí següidor, era el de formar un Estat Català a base d'una República Catalana i recomanà fermesa i decisió per la futura grandesa de la nostra Pàtria, manifestant com de no manca l'entusiasme creia i prometia el triomf definitiu de la causa per la qual propugnava i d'ell foren les següents paraules: «Vosaltres amb mi, jo al vostre costat i tot i tots per la llibertat de Catalunya».

Forem molts els que aquell mateix dia ens enrolàrem a l'organització que s'acabava de fundar, abrandats pel foc de les seves paraules que traspuaven com sempre aquell doll de sinceritat en ell tan característica. Fidels a l'esperit que animava a Macià, constatem com avui són actuals encara aquells postulats que fa més de setze anys el nostre President proclamava. Joestic cert que en transigir Macià el dia 17 d'abril del 1931, féu — com qui ho qodia saber, oportunament va manifestar — el sacrifici més gran de la seva vida; però jo crec encara que si va fer

aquest sacrifici, fou perquè ell el creia en profit del seu ideal que tard o d'hora ha de triomfar definitivament. ¿Qui no ens assegura que hi som molt més aprop avui

ALCALDE DE BARCELONA

La devoció del nostre poble no va ser Macià era del tot justificada, ja que en ell la depensa dels humils, dels treballadors, no consistia sols en una posició o un motiu de propaganda, era un culte profund per la justícia. Recordo en aquest aspecte, el gest del nostre primer President en la depensa dels drets i de la dignitat dels obrers forasters de Barcelona que s'enfrontava en el seu assistent de... Emmatellat amb Arqueria de... i patró dels interessos patriòtics reaccionaris.

M. Salvat

del que hi seriem si llavors no hagués estat restablerta la Generalitat?

Macià arribà a ésser l'home-símbol dels catalans i el primer magistrat de Catalunya; però per arribar-hi li calgué lluitar constantment en perjudici del seu personal profit i benestar; ell, però, irreductible en els seus propòsits, s'acarrà amb totes les contrarietats i possiblement les majors no foren pas les més vistoses. Els qui de ben joves en som devots seguidors seus, sabem com eren moltes les persones destacades que no volien posar en perill el propi prestigi anant en companyia del qui titllaven de foll o de visionari. La perseverança en el seu ideal el portà a la consecució del que havia estat qualificat d'utòpic. On rau, però, la base del seu triomf, jo crec que és en la confiança il·limitada que sempre tingué en el poble de Catalunya.

Són abundants els fets i les circumstàncies que hom pot recordar a honor i lloança de Macià, però, d'entre tots, jo vull remarcar, perquè l'estimo com a un dels més importants, el fet per ell aconseguit de fer interessar als obrers per les coses de la Pàtria i la protecció que, sempre que estigué al seu abast, prodigà a profit d'aquell Poble treballador de Catalunya que tant corresponia al seu afecte i entre el qual ens hi trobem compresos, com tants d'altres, tu i el que això escriu, el teu germà que cordialment et renova el seu afecte,

RAMON

18 de desembre del 1938.

CARNET INTERNACIONAL

La reacció contra els procediments indefectiblement emprats pels règims totalitaris, que fins fa poc venia produint-se amb una lentitud més que lamentable àdhuc entre les masses més directament amenaçades pel progrés de l'esperit nazi-feixista, ha esdevingut en els últims temps, un moviment important i creixent en la consciència de tot el que significa quelcom de llibertat i de devoció per la dignitat humana.

Podem comprovar com apart dels grups interessats dins de cada país, per fanatisme o per càlcul mes o menys erroni, en la defensa i suport dels governs dictatorials, l'opinió pública de tots els pobles, on pot lliurement expressar-se, cada dia fa més patent la seva animadversió contra els enemics de la llibertat, pertorbadors de la pau i del lliure desenvolupament de les relacions entre les nacions.

Els propis homes d'Estat, dintre la circunspecció imposada pels llocs que ocupen, no han deixat en alguns casos d'exposar les seves reserves i aprehensions respecte a la política imprudent i agressiva dels dirigents de Roma i de Berlín. On els homes responsables han parlat amb més claredat, és indubtablement als països d'Amèrica. L'exemple de Roosevelt i del seu Secretari d'Estat, ha influenciat remarcablement als dirigents de les repúbliques sud-americanes i homes que fins fa poc coquetejaven amb els dictadors de l'eix, han canviat rodonament de posició fins al punt de prendre mesures radicals contra els agents i la propaganda dirigida des de Roma i Berlín. Es un exemple colpidor, de què quan els governants de un gran i prestigiós Estat, no dubten en afrontar clarament la realitat i les conseqüències d'una actitud decidida, els Estats menys poderosos es senten reconfortats i disposats a recolzar una política de defensa comuna. Caldria que les potències occidentals europees treguessin del fet les conseqüències adequades.

En l'actual conferència de Lima tots els països americans representats, senten la imperiosa necessitat de defensar la seva independència política i econòmica de les influències exòtiques, i si bé no és fàcil, segons sembla, d'arribar a concretar la fórmula de declaració comuna, aquesta dificultat pervé principalment en l'abast i la precisió dels termes en què pugui ésser concebuda. No obstant, és indubtable la voluntat general en la defensa dels principis democràtics que

informen la majoria de les constitucions americanes, com a mesura de protecció contra l'anomenat virus totalitari.

Més important, encara, que la reacció dels homes de govern, és el sentiment popular que ve despertant-se en un grau superlatiu. Les diferents manifestacions d'aquest sentiment queden palesades davant les mostres d'adhesió i afecte que troba al seu pas la delegació que presidida per Prieto es dirigeix a Xile en representació de la República, per tal d'associar-se a la presa de possessió del nou president Sr. Aguirre, representant del Front Popular d'aquella República.

A Europa, igualment, grans zones d'opinió fins ara simpatitzants amb el totalitarisme, per creure constituïen uns règims defensors dels principis estatutis i tradicionals, es veuen obligades a rectificar, en adonar-se de què ultra constituir un perill per la pau i la propagació del culte a la violència, no poden en cap de les maneres representar una base segura pels principis que volen preservar, que es vulgui o no, tenen el seu millor suport en el respecte a la llei i a la llibertat.

Es en aquest ambient, poc propici a èxits fàcils com el de Munic, que Mr. Chamberlain ve preparant la seva visita a Roma. O molt ha de variar Mussolini en els seus procediments i rebaixar les seves exigències, o malgrat la

bona voluntat i constància del Primer Ministre britànic, dubtem molt de què sigui possible en surti quelcom pràctic de la pròxima conferència i tot quedí reduït a guanyar temps, ajornant, però no evitant, l'agreujament de les diferències que poden portar a un conflicte greu i definitiu.

S. FIGUERAS

Macià inaugura la nova època de la Catalunya estatol. Els regis i angoixes que ens hem de posar. És el del nostre sentiment. Tots finisim de parlar i veiem espèr...

cloves

Arquero